

[Αρχή Σελίδας 1]

ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	16-04-2025

Α. Ποια ήταν η κατάσταση της ελληνικής βιομηχανίας :

1. την περίοδο 1830-1870
2. από το τέλος του 19^{ου} αιώνα έως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα

(Μονάδες 15)

Β.Ο θεωρητικός δανεισμός των Μεγάλων Δυνάμεων προς την Ελλάδα και οι συνέπειες του για τη χώρα.

(Μονάδες 10)

Γ.1.Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. «Φεντερασιόν»
- β. «Βενιζελισμός»
- γ. «Ούλεν»

(Μονάδες 15)

Γ.2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη Σωστό ή Λάθος:

- α. Ο σιδηρόδρομος έγινε το σύμβολο των νέων καιρών και το συνώνυμο της στις αρχές του 20ού αιώνα.
- β. Επί τουρκοκρατίας το πολιτικό πλαίσιο άρχισε ν' αμφισβητείται από τα πελατειακά δίκτυα.
- γ. Κατά τον 19ο αιώνα η ελληνική βιομηχανία τονώθηκε μετά την προσάρτηση των Ιονίων Νήσων και της Θεσσαλίας.
- δ. Η ανάπτυξη του εξωτερικού εμπορίου δεν ακολούθησε ρυθμούς ανάλογους με τη γενικότερη βελτίωση των εθνικών οικονομικών μεγεθών.
- ε. Όλος ο πλούτος των ελληνικών παροικιών μπορούσε να διασφαλιστεί μόνο με τη δημιουργία ενός ισχυρού εθνικού κέντρου, μιας περιφερειακής δύναμης ικανής να παρεμβαίνει και να προστατεύει τα συμφέροντα των πολιτών της.

(Μονάδες 10)

[Αρχή Σελίδας 2]

Δ. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των πηγών και τις σχετικές πληροφορίες του σχολικού βιβλίου να περιγράψετε τον τρόπο αντιμετώπισης εκ μέρους του κράτους του θέματος των εθνικών γαιών και τον τρόπο που δόθηκε η οριστική λύση.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Γενικώς, το ελληνικό κράτος, εθνικοποιώντας την γη στα 1828, εμφανίζεται ως πρωτοποριακό στο θέμα της γεωργικής πολιτικής. Ομοίως, η διανομή της γης, κατακερματισμένης σε μικρούς οικογενειακούς κλήρους ήταν μια ρεαλιστικότερη εφαρμογή της ίδιας αρχής. Ο κοινός στόχος ήταν να εμποδιστεί η μεγάλη γαιοκτησία. Η πρόοδος της μικρής οικογενειακής επιχείρησης είχε ακόμη ως συνέπεια την ευρύτερη εθνικοποίηση της αγροτικής οικονομίας στο σύνολό της. Στο σημείο αυτό, η πολιτική του ελληνικού κράτους προανάγγελλε την ανάλογη πολιτική των συγχρόνων κρατών υπέρ μιας μικροαγροτικής γεωργίας, όπως αυτή εφαρμόστηκε στα ευρωπαϊκά κράτη από τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Το ελληνικό κράτος, διανέμοντάς την στα 1871 ετήρησε πάντα μια καθαρώς δύσπιστη και εχθρική στάση απέναντι της μεγάλης γαιοκτησίας και του αγροτικού καπιταλισμού εν γένει.

(Κ. Βεργόπουλου, Το Αγροτικό ζήτημα στην Ελλάδα, σ. 115).

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Τελικά το Μάρτιο του 1871, ο Κουμουνδούρος, με υπουργό το Σωτηρόπουλο, πέτυχε την ψήφιση νόμου με αποτέλεσμα να διανεμηθούν 2.650.000 στρέμματα σε 357.217 κλήρους με αγοραία αξία 90.000.000 δρχ. Η σημασία της αγροτικής αυτής μεταρρυθμίσεως εκτιμάται πληρέστερα, όταν συνειδητοποιηθεί το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των Ελλήνων χωρικών της εποχής εκείνης αποκαταστάθηκαν ως ιδιοκτήτες στη γη που καλλιεργούσαν. Οι μικροί ιδιοκτήτες καλλιεργητές επιδόθηκαν, όπως ήταν φυσικό, στις πιο κερδοφόρες καλλιέργειες και ιδιαίτερα σε εκείνες που προορίζονταν για εξαγωγή. Μέσα σε διάστημα μιας τριετίας, τα 40% και πλέον των καλλιεργούμενων εκτάσεων καλύπτονταν από φυτείες (σταφίδαμπελώνες, βαμβακοφυτείες, καπνοφυτείες, κλπ.). Οι αγαθές για την οικονομία επιπτώσεις υπήρξαν άμεσες. Από την μια πλευρά παρατηρήθηκε ραγδαία εισροή ξένου

[Αρχή Σελίδας 3]

συναλλάγματος και από την άλλη τα έσοδα του Δημοσίου από τους τελωνειακούς δασμούς εξαγωγής πολλαπλασιάστηκαν. [...].

Η επέκταση όμως των φυτειοκαλλιεργειών επηρέασε αρνητικά την παραγωγή δημητριακών. Από την εποχή εκείνη σημειώνεται το χρόνιο έλλειμμα της χώρας με συνεπακόλουθο τη δαπάνη τεράστιων συναλλαγματικών αποθεμάτων για εισαγωγές. [...].

Η αγροτική μεταρρύθμιση έλυσε το πρόβλημα της εθνικής γης. Δεν έθιξε όμως καθόλου των μεγάλων ιδιωτικών εκτάσεων της Αττικής (170.000 στρέμματα ή 40% περίπου του συνόλου), τα οποία είχαν γίνει τσιφλίκια από την εποχή της Ανεξαρτησίας. Οι γαιοκτήμονες των τσιφλικιών αυτών είχαν πετύχει μια σειρά δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες του αναγνωρίζονταν τα δικαιώματα πλήρους ιδιοκτησίας.

(Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΓ΄, σσ. 310-311)

(Μονάδες 25)

Ε. Αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις και τα στοιχεία των παραθεμάτων που ακολουθούν, να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα που προέκυψαν στο οικονομικό πεδίο για την Ελλάδα από:

α) την οικονομική κρίση του 1893, (Μονάδες 12)

β) την παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929 – 1932 (Μονάδες 13)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η διεθνής οικονομική επιτροπή, η οποία συστάθηκε με υπόδειξη των Μεγάλων Δυνάμεων, αποτελείτο από εκπροσώπους των ξένων τραπεζών και έδρευε στο ελληνικό έδαφος, ενώ ο ρόλος της δεν σταματούσε στον έλεγχο και τη διαχείριση των εσόδων του κράτους, αλλά προχωρούσε και στη βαρύνουσα γνωμάτευση για την έκδοση χρήματος, για τη σύναψη δανείων και γενικά για όλα σχεδόν τα δημοσιονομικά θέματα. Οι υπερεξουσίες αυτές της διεθνούς οικονομικής επιτροπής ουσιαστικά αναιρούσαν για μεγάλο χρονικό διάστημα τις εξουσίες της ελληνικής

[Αρχή Σελίδας 4]

κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου, καθώς οι αποφάσεις του κράτους για σχεδιασμούς οικονομικής ανάπτυξης ελέγχονταν από εξωελλαδικά κέντρα, ερήμην του ελληνικού λαού.

(Σ. Τζόκα, «Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα», σσ. 188-89)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο ΔΟΕ στις αρχές της λειτουργίας του επέβαλε αυστηρό νομισματικό και δημοσιονομικό πρόγραμμα, με δύο κυρίως μέσα. Μέσω του ταμείου υπεγγύων προσόδων, ο ΔΟΕ εισέπραττε αντί του Δημοσίου φορολογικά έσοδα που εξοφλούσαν τα ξένα δάνεια, ενώ η χώρα υποχρεωνόταν να αποσύρει ετησίως δυο εκατομμύρια δραχμές από την κυκλοφορία. Η πραγματική οικονομία βρέθηκε αρχικά σε κατάσταση ύφεσης. Από το 1901 μεγάλο μέρος του πληθυσμού μετανάστευσε, κυρίως στις ΗΠΑ. Οι ταπεινωμένοι Έλληνες οδηγούνται σε ακραία συντηρητικά και εθνικιστικά ξεσπάσματα, όπως τα Ευαγγελικά και τα Ορεσטיακά. Από την άλλη πλευρά, η δυνατότητα πελατειακών κρατικών παρεμβάσεων μηδενίστηκε, ενώ, με την ετήσια απόσυρση πληθωρικού χρήματος, η δραχμή άρχισε να ανακάμπτει.

(Άρθρο των Γιώργου Παγουλάτου και Μιχάλη Ψαλιδόπουλου, όπως δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ την Κυριακή 18 Απριλίου 2010)

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Έτσι, τον Απρίλιο του 1932, η Ελλάδα αποφάσισε μονομερώς να εγκαταλείψει τον κανόνα του χρυσού και να αναστείλει τις καταβολές των χρεολυσίων και μέρους των τόκων του χρέους. Εκτός από την Ελλάδα κήρυξαν χρεοστάσιο άλλες 20 χώρες. Η απόφαση για χρεοστάσιο συνοδεύτηκε από σκληρά μέτρα, που περιελάμβαναν: συναλλαγματικούς περιορισμούς, απαγόρευση εξαγωγής κεφαλαίων, μεγάλους δασμούς στις εισαγωγές προϊόντων, περιστολή δαπανών, μειώσεις μισθών, απολύσεις και ανεργία. Σε συνδυασμό με την υποτίμηση της δραχμής, τα μέτρα αυτά ενθάρρυναν την ντόπια παραγωγή και καλλιέργησαν έναν προστατευτισμό της βιομηχανίας και της γεωργίας.

[Αρχή Σελίδας 5]

(Νικόλαος Παπαδάκης, Γενικός Διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και
Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»)

ΚΕΙΜΕΝΟ Δ

Ένα θετικό στοιχείο που προέκυψε από την κρίση του 1932 ήταν το γεγονός της βελτίωσης του εμπορικού ισοζυγίου. Οι τιμές στα ξένα προϊόντα τετραπλασιάστηκαν και έτσι η αγορά απομακρύνθηκε από αυτά και στράφηκε στα εγχώρια, που οι τιμές τους αυξήθηκαν μόνο 14%... [...] Στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου βοήθησε σημαντικά η εφαρμογή της μεθόδου του “clearing”. Οι εξαγωγές της Ελλάδας αποδεσμεύτηκαν από τις αγορές της Γαλλίας και της Αγγλίας και στράφηκαν σε χώρες με προβλήματα παρόμοια με τα ελληνικά, δηλαδή προς την Αυστρία, τη Γιουγκοσλαβία, την Τσεχοσλοβακία, την Αργεντινή, την Περσία, τη Σουηδία, την Ουγγαρία, την Αλβανία και τη Γερμανία. Τέλος, η κυβέρνηση αύξησε τα τέλη επί των εισαγωγών έως 200%, σε ορισμένες περιπτώσεις, τέθηκαν ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές κι έτσι αυτές μειώθηκαν μέχρι 60% ως προς το ποσοστό των εισαγωγών σε σχέση με το 1931.

(«Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ 1928-1932», Θάνος
Κονδύλης)

(Μονάδες 25)

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ